

University of Groningen

Immured women. Representations of family relationship in balkan slavic oral narrative poetry.
Agoston-Nikolova, Elka

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
1994

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Agoston-Nikolova, E. (1994). Immured women. Representations of family relationship in balkan slavic oral narrative poetry. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

SAMENVATTING

In dit boek wordt de rol van familieverhoudingen gedefinieerd in Balkanslavische mondelinge poëzie waarin de *dramatis personae* meestal worden voorgesteld als familieleden. Als theoretisch uitgangspunt geldt de semiotische opvatting van cultuur als tekensysteem. Dit systeem regelt de overdracht van informatie en voorziet in een mechanisme om deze te coderen en decoderen. Het kernpunt ligt in de definitie van de semantische polen *man* – *vrouw* binnen de patriarchale (traditionele) cultuur, waarin het primaire belang van bloedverwantschap wordt benadrukt. Aan de hand van een bespreking van een representatief aantal epische en episch-lyrische teksten uit Bulgaarse, Macedoonse en Servische verzamelingen van negentiende-eeuwse folklore-poëzie, wordt geprobeerd te bepalen wat binnen de betreffende cultuur als modelgedrag voor mannen en vrouwen werd gezien.

In het geschetste beeld komt een zekere asymmetrie naar voren, waarbij de vrouw in een conflictsituatie wordt geplaatst. Enerzijds wordt de bruid gezien als een buitenstaander, die uit een vreemde familie of clan komt. Anderzijds belichaamt zij de kracht die leven schenkt en die de familie bij elkaar houdt. Terwijl ze vaak wordt beschuldigd van zwakheid en verraad, wordt tegelijkertijd van haar verwacht dat ze opkomt voor de moraal van de familie. Schildert de mondelinge poëzie de Balkanslavische vrouw af als “ingemetseld” in de heersende regels van de patriarchale familie?

Aan de hand van een overzicht van eerder onderzoek naar Balkanslavische folklore-poëzie (hoofdstuk 2) en door middel van parallellen met socio-etnografische gegevens over de Balkanslavische patriarchale familie (hoofdstuk 3), wordt de modelfunctie van de binaire opposities *man* – *vrouw* en *eigen* – *vreemd* in het geheel van het Balkanslavisch wereldbeeld besproken (hoofdstukken 4 en 5). In hoofdstuk 6 wordt de rol onderzocht van de individuele inbreng van de zanger. Het blijkt dat de sekse van de verteller een rol speelt in de wijze waarop de poëtische traditie voor het voetlicht wordt gebracht. Voorbeelden uit het corpus illustreren de verschillende benaderingswijzen van mannelijke en vrouwelijke zangers. Tot slot staan in hoofdstuk 7 de beelden van de “modelheld” en de “modelvrouw” ter discussie, waarbij voorbeelden gegeven worden van de exploitatie van deze beelden binnen de etnische conflicten in het huidige ex-Joegoslavië.

Twee belangrijke balladen worden uitvoerig behandeld als exemplarisch voor het beeld van de vrouw in Balkanslavische mondelinge poëzie. “Het Bouwen van Skadar” (hoofdstuk 1) geeft inzicht in de voornaamste familieverhoudingen: *echtgenoot* – *echtgenote*, *broer* – *zus*, *moeder* – *kind*. In “De Vrouw van Hasan-aga” (hoofdstuk 7) staat het droevige lot centraal van een vrouw die weliswaar gehoorzaamt aan de patriarchale normen, maar die zwaar gestraft wordt, omdat ze niet in staat is om de wensen van haar man te vervullen. In de gehele traditie staat tegenover de mannelijke held een vrouw waarvan het gedrag onvoorspelbaar is. Van haar gaat de dramatische kracht van het verhaal uit.